

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW  
SPOŁECZNYCH GMINY CHODÓW  
NA LATA 2020 - 2028



## SPIS TREŚCI

WSTĘP .....	3
<b>I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA .....</b>	<b>5</b>
I.1 Podstawa prawna .....	5
I.2 Uwarunkowania strategiczne .....	6
I.3 Metodyka opracowania .....	10
<b>II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO - ANALITYCZNA .....</b>	<b>12</b>
II.1. Dane podstawowe oraz sytuacja społeczno - gospodarcza Gminy Chodów ..	12
II.2 Pomoc społeczna w 2019 roku .....	16
II.3 Podsumowanie ankiet w obszarze problemów społecznych w środowisku lokalnym .....	26
II.4 Prognoza sytuacji społeczno - gospodarczej .....	37
II.5 Analiza SWOT .....	39
<b>III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA .....</b>	<b>42</b>
III.1 Misja, cele i kierunki działań .....	42
III.2 Monitorowanie i ewaluacja strategii .....	45
SPIS TABEL I WYKRESÓW .....	49
ANKIETA - problematyka społeczna	

## WSTĘP

Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących realizacji polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Celem jej jest wskazanie problemów społecznych występujących w społeczności gminy Chodów a także przedstawienie możliwych do wprowadzenia metod działania, które pomogą je zminimalizować.

Podstawą prawną do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chodów na lata 2020-2028 jest ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej ze zmianami, która to nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których nadrzędnym celem jest integrowanie osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych składa się z trzech zasadniczych części, m.in. części wprowadzającej, diagnostyczno - analitycznej i programowej. Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego celu działań.

Mając na uwadze rozwiązywanie problemów społecznych należy położyć szczególny nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o angażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi być uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od wyboru kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu wdrażania i monitorowania Strategii. Skuteczna strategia to taka, która zawiera w sobie konkretne instrumenty kierunkowania i programowania działań społecznych. Jest to zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Idąc dalej stanowią szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego. Strategia ma charakter dokumentu otwartego, podlega stałemu monitoringowi i ewaluacji co pozwoli na wprowadzenie zmian w zakresie poszczególnych celów i zadań w zależności od zmieniających się warunków oraz potrzeb społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki, który obejmuje: edukację, politykę zdrowotną, bezpieczeństwo publiczne, pomoc niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu.



# I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

## I.1 Podstawa prawna

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który brzmi „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i zakres realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ na następujące akty prawne:

- *Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym,*
- *Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,*
- *Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych,*
- *Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym,*
- *Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,*
- *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,*
- *Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,*
- *Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,*
- *Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,*
- *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii,*
- *Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego,*
- *Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych,*
- *Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,*
- *Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych,*
- *Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji,*

- *Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionych do alimentów,*
- *Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy,*
- *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny,*
- *Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,*

## I.2 Uwarunkowania strategiczne

### 1. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Głównym celem strategii Europa 2020 jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnim czasie znalazła się gospodarka europejska pobudzając wzrost gospodarczy i politykę zatrudnienia. Jej założeniem jest powrót do doskonalenia i rozwoju i utrzymanie się na tym etapie. Priorytetem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy co za tym idzie podniesienie standardu życia i funkcjonowania w społeczeństwie. Jak również zwiększenie co najmniej 75-procentowego wskaźnika zatrudnienia w grupie wiekowej od 20 do 64 lat. Strategia dąży także do redukcji liczby uczniów przedwcześnie kończących edukację do poziomu 10% oraz zwiększenia liczby w grupie wiekowej 30-34 lata do poziomu co najmniej 40%.

### 2. Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia ta określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarach społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w okresie do 2020 roku, realizowane przy pomocy programów, z uwzględnieniem okresu programowania UE. Celem głównym Strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych zasobów, zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Integruje ona wokół celów strategicznych wszystkie podmioty publiczne, a także środowiska społeczne i gospodarcze, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym.

### 3. Strategia Rozwoju Kraju 2030

Zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska i stworzeniem warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną energetycznie gospodarkę.

### 4. Strategia Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015 – 2025

Zgodnie z założeniami w/w dokumentu, misją Powiatu Kolskiego jest prowadzenie polityki rozwoju opartej na: bazowaniu na potencjale endogenicznym, szerszym otwarciu na otoczenie, budowaniu sieci powiązań między podmiotami rozwoju, uwzględnieniu potrzeb grup defaworyzowanych, uwzględnieniu potrzeb środowiska naturalnego. Dokument ten wyznacza istotne kierunki rozwoju powiatu kolskiego, a także określa wizję, misję, założone obszary i cele strategiczne oraz pola operacyjne, jak również wskazuje na otwarte kierunki rozwoju.

### 5. Krajowy program przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji

Celem głównym Programu jest ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez działania zmierzające do zwiększenia zatrudnienia oraz do wzrostu spójności społecznej. Stanowi on kontynuację polityki społecznej państwa wobec problematyki ograniczenia ubóstwa i aktywnej integracji osób wykluczonych.

### 6. Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 –2020

Celem głównym Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych jest poprawa jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną. Analizując ten program dostrzega się cztery priorytetowe kierunki w działalności na rzecz seniorów: aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz i międzypokoleniową, edukacja osób starszych, partycypacja społeczna oraz usługi społeczne. Program wspiera

inicjatywy, służące zwiększeniu i poprawie jakości oferty edukacyjnej dla osób starszych, rozwijaniu wolontariatu seniorów, promowaniu udziału seniorów w procesach decyzyjnych i w życiu społecznym.

## **7. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014 – 2020**

Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój powstał odpowiadając na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. Wspiera on innowacje społeczne i współpracę ponadnarodową w wymienionych obszarach oraz wdraża w Polsce inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych.

## **8. Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku**

Celem strategii jest wzmocnienie potencjału regionu i dążenie do zmiany województwa w region innowacyjny, spójny, o większym potencjale społecznym. Strategia zawiera 9 celów Strategicznych rozpisanych na cele operacyjne:

- 1). Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu.
- 2). Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami.
- 3). Lepsze zarządzanie energią.
- 4). Zwiększanie konkurencyjności metropolii poznańskiej i innych ośrodków wzrostu w województwie.
- 5). Zwiększenie spójności województwa.
- 6). Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu.
- 7). Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia.
- 8). Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa.
- 9). Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem.

Jednym z priorytetów strategii jest: Wielkopolska Równych Szans i Możliwości – postuluje dążenie do wyrównywania szans mieszkańców Wielkopolski w dostępie do wszelkich wymiarów społecznego funkcjonowania jednostek, takich jak: usługi i świadczenia socjalne, edukacji i nauki, zatrudnienia i rozwoju zawodowego, usług medycznych, oferty kulturalnej, sportowo rekreacyjnej. Priorytet dotyczy redukcji czynników prowadzących do ubóstwa i marginalizacji, konieczność ochrony poziomu i jakości życia rodziny.

9. Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku  
Stanowi jeden z najważniejszych dokumentów wyznaczających główne kierunki rozwoju i wdrażania polityki społecznej w regionie. Jest integralną częścią Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego, której misją jest („Skupienie wszystkich podmiotów publicznych działających na rzecz wzrostu konkurencyjności regionu i poprawy warunków życia mieszkańców. Uzyskanie efektu synergii poprzez stworzenie spójnej koncepcji wykorzystania środków publicznych”), a celem generalnym („Poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców”). Przedstawia działania, które należałoby podjąć, by skutecznie zmierzać do podnoszenia poziomu życia mieszkańców Wielkopolski oraz zaspokajać ich różnorodne potrzeby.

#### 10. Strategia Rozwoju Gminy Chodów

Strategia Rozwoju Gminy Chodów obejmuje lata 2016-2026. W ramach strategii opracowano wizję rozwoju gminy Chodów: Chodów w swojej dotychczasowej historii podziałów administracyjnych, do 1953 r. była gminą Rdutów, a pomiędzy 1953-54 r. gminą Czerwonka. Gmina Chodów leży na południowo – wschodnim krańcu Wielkopolski, w odległości około 150 km od Poznania i podobnej odległości od Warszawy. Od stolicy powiatu Koła dzieli ją 30 km, a na zachód od Kutna 27km. Takie położenie czyni gminę najdalej na wschód wysuniętą gminę woj. wielkopolskiego.





Do czasu nowego podziału administracyjnego Polski Gmina Chodów w latach 1975-1998 była położona w województwie konińskim. Gmina położona jest na Wysoczyźnie Kłodawskiej, po obu stronach drogi krajowej DK92, wzdłuż magistrali kolejowej Moskwa –Paryż.

Siedzibą gminy jest osada Chodów. Gmina graniczy z następującymi gminami: Daszyna, Dąbrowice, Grabów, Kłodawa, Krośniewice, Przedecz. Cztery z nich należą do województwa łódzkiego (Daszyna, Dąbrowice, Grabów, Krośniewice).

### I.3 Metodyka opracowania

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Chodowie. Powstała ona z uwzględnieniem rozwoju oraz interesów różnych grup społecznych. W skład powołanego zespołu konsultacyjnego weszli

pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chodowie, pracownicy Urzędu Gminy jak również mieszkańcy gminy.

Strategia została podzielona na trzy części: wprowadzającą, diagnostyczno-analityczną oraz programową. Pierwsza część zawiera informacje ogólne co do istoty dokumentu jakim jest strategia mając na uwadze wszelkie uregulowania prawne. Część druga zawiera aktualne dane dotyczące sytuacji społeczno - demograficznej gminy pozyskane ze źródeł zastanych instytucji. Skłaniając się ku zarysowaniu wizji oraz przedstawieniu misji służącej powstaniu strategii utworzono część trzecią programową, w której to zawarto w/w treści.



## II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO - ANALITYCZNA

### II.1. Dane podstawowe oraz sytuacja społeczno - gospodarcza Gminy Chodów

Gmina Chodów obejmuje obszar 77,97 km<sup>2</sup>, i jest gminą typowo rolniczą. Użytki rolne stanowią 89 %, a użytki leśne około 6% obszaru gminy. Gmina stanowi 7,71 % obszaru powiatu. Pod względem administracyjnym obszar gminy dzieli się na 16 sołectw, w skład których wchodzi 35 miejscowości. Poniżej przedstawiono wykaz sołectw uporządkowanych w kolejności alfabetycznej:

Aleksandrów; Bowyczyny; Chodów; Chrzanowo; Długie; Dzierzbice; Elizanów; Kaleń Duża; Kaleń Mała; Kocewia Duża; Pniewo; Rdutów; Stanisławów; Studzień; Szolajdy; Wojciechowo. W gminie działa 7 Ochotniczych Straży Pożarnych, które usytuowane są w następujących miejscowościach: Bowyczyny, Chodów, Długie, Elizanów, Kaleń Mała, Rdutów, Studzień. Ponadto na terenie gminy działają 3 Koła Gospodyń Wiejskich mające siedziby w następujących miejscowościach:

Bowyczyny, Rdutów, Studzień. Na terenie gminy działają stowarzyszenia: w Chodowie - Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Ziemi Chodowskiej, a w miejscowości Pniewo, Stowarzyszenie Szkół Katolickich. Gmina Chodów leży w obrębie regionów Wysoczyzna Kutnowska (część wschodnia Gminy) oraz Wysoczyzna Kłódawska (zachodnia część Gminy) o mało urozmaiconej rzeźbie terenu. Okoliczny krajobraz tworzą rozległe równiny o niskiej lesistości i ubogiej szacie roślinnej. Wysoczyzna Kutnowska charakteryzuje się występowaniem gleb najlepszych zarówno w województwie jak i w kraju. Występują tu gleby brunatne i czarne ziemie, zaliczane do kompleksów: pszennego bardzo dobrego i żytniego dobrego. Widocznym elementem rzeźby terenu w zachodniej części Gminy jest dolina rzeki Rgilewki, zajęta przez słabsze gleby i użytki zielone. Lasy stanowią jedynie 5,4 % powierzchni Gminy. Klimat panujący w Gminie Chodów i okolicy jest umiarkowany o przewadze wpływów oceanicznych związanych z cyrkulacją mas powietrza napływających znad północnego Atlantyku i Morza Śródziemnego. Wiosna i lato są ciepłe, a zima krótka i łagodna. Charakterystyczny jest długi okres wegetacji - około 220 dni w roku. W Gminie Chodów nie ma większych zbiorników wodnych. Jedynymi naturalnymi ciekami wodnymi są rzeka Rgilewka i Kanał Dzierzbicki. Na obszarze Gminy nie występują surowce mineralne. Naturalnymi ciekami wodnymi są rzeka Rgilewka i Kanał Dzierzbicki. Charakterystycznym elementem fizjograficznym jest wododział

I rzędu pomiędzy Wisłą i Odrą. Spośród czynników środowiskowych największą barierę dla rozwoju roślinnej produkcji rolnej stanowią niekorzystne stosunki wodne (niska średnia miesięczna opadów, brak zbiorników retencyjnych, obniżanie się poziomu wód gruntowych). Sieć wodna Gminy należy do zlewni rzeki Rgilewki o pozaklasowej czystości wód. Gmina jest pozbawiona powierzchniowych zbiorników wodnych, występują na jej terenie okresowe niedobory wody dla potrzeb gospodarczych. Użytkowane wody podziemne na terenie gminy pobierane są z utworów czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Jakość ujmowanych wód zalicza się do klasy II, tj. wody średniej jakości, naturalne i zanieczyszczone antropogeniczne, nadające się do picia po przeprowadzeniu technologicznych zabiegów uzdatniających. Wszystkie miejscowości na terenie Gminy Chodów są zwodociągowane w 96%. Pozostały jedynie pojedyncze zabudowania położone w znacznym oddaleniu od sieci wodociągowej. Zaopatrzenie w wodę odbywa się z ujęć zlokalizowanych na terenie Gminy we wsiach: Rdutów, Dzierzbice i Koserz. Miejscowości Chodów i Domaników posiadają ujęcia wody pitnej zaspokajające potrzeby części mieszkańców tych miejscowości. Ze względu na niską jakość wody wymagana jest wymiana starej sieci wodociągowej wykonanej z materiałów niezgodnych z obowiązującymi normami (rury azbestowe).

Istotną sprawą jest ochrona wód podziemnych, podniesienie jakości wody pitnej i ograniczenie kosztów jej produkcji i dostawy oraz zagospodarowanie stref ochronnych dla ujęć wody. Istotnym utrudnieniem (organizacyjnym i finansowym) w realizacji sieci wodociągowej dla 100% gospodarstw w Gminie jest linia kolejowa i droga krajowa przechodząca przez teren Gminy. Obszar gminy Chodów jest typowo rolniczy. Gleby występujące na terenie gminy charakteryzują się zróżnicowaną przydatnością dla celów rolniczych. Największą powierzchnię zajmują gleby klasy III a(3.092,66 ha), klasy III b(1.136,29 ha), klasy IV a(1004,13 ha), oraz klasy II(511,62ha). Ogólna powierzchnia gruntów w gminie to 7.779ha. Powierzchnia użytków rolnych stanowi6.835ha., grunty orne to 6.457 ha użytków, sady 36ha, łąki trwałe 251 ha oraz pastwiska trwałe 91ha. Lasy i grunty leśne zajmują 451 ha, pozostałe grunty to 493 ha. Najwięcej gospodarstw rolnych zlokalizowano w sołectwach: Bowyczyny, Długie, Pniewo i Rdutów. Pierwsza pisemna wzmianka historyczna o istnieniu Chodowa podana jest w Liber

Beneficjorum Jana Łaskiego i pochodzi z 1386 roku. Do XVII wieku Chodów był wsią kościelną. Po zjednoczeniu Państwa Polskiego wieś znalazła się w województwie i powiecie łęczyckim i taki układ utrzymał się do końca XVIII wieku. W zakresie administracji kościelnej Chodów należał od początku swego istnienia do diecezji gnieźnieńskiej i utworzonego na przełomie XII i XIII wieku archidiakonatu łęczyckiego. W połowie XVII wieku, podczas walk ze Szwedami mieszkańcy Chodowa, podobnie jak i okolicznych wsi przeżyli bezprawne rekwizycje, rabunki i gwałty. Na przełomie XVII i XVIII wieku bardzo wiele strat w ludziach wywołała epidemia „czarnej ospy”. W początkach XVII wieku Chodów był własnością rodu Chodowskich herbu Sulima. Później majątek przejęła rodzina Jastrzębowski, a na początku XIX wieku majątek kupił adwokat z Warszawy Michał Jeziorański, by odsprzedać go w 1839 roku Hermanowi Otto von Treskow, współwłaścicielowi Strzelec. Ta niemiecka rodzina, posiadająca siedem majątków, znana była z wzorowej gospodarki rolnej, specjalizującej się w hodowli owiec i uprawie buraków cukrowych. Nie pozostało to bez wpływu na poziom kultury rolnej w przejętym majątku chodowskim. W 1852 roku Treskow wybudował w Chodowie, istniejący do dziś pałac. W 1897 roku rozpoczął się nowy rozdział Chodowa związany z rodziną Jasiukowiczów. W roku tym włości chodowskie kupił Ignacy Jasiukowicz. Nowy właściciel, zamieszkały w Petersburgu, szlachcic dziedziczny, inżynier technolog, wielce zasłużony przy budowie kolei żelaznej i rozwoju przemysłu metalurgicznego w carskiej Rosji zasłużył się dla środowiska. Po śmierci Ignacego, majątek objął syn Stanisław Jasiukowicz. Był to działacz polityczny i społeczny, poseł z ramienia Narodowej Demokracji, doktor ekonomii, wzorowy rolnik. W okresie okupacji niemieckiej był przedstawicielem rządu emigracyjnego na kraj, ministrem wicepremierem podziemnej Krajowej Rady Ministrów. W moskiewskim „Procesie Szesnastu” (18-21 czerwca 1945 roku) skazany został na pięć lat więzienia. Karę odbywał w moskiewskim więzieniu na Łubiance, skąd już nie wrócił. 11 listopada 2006 został pośmiertnie odznaczony Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski.

Podczas drugiej wojny światowej z terenu gminy Chodów wysiedlono wiele osób. Wobec pozostającej ludności stosowano twarde przepisy. Nadzór nad majątkami ziemskim powierzony został niemieckim komisarzom. Straty wojenne na tym terenie wyniosły prawie 40 procent, a w inwentarzu żywym –nawet 80 procent.

Po wojnie majątek przejął Skarb Państwa i z uwagi na to, że gospodarstwo uznano za przykładowe, nie zostało rozparcelowane, lecz utworzono z tych dóbr państwowe gospodarstwo rolne o charakterze samodzielnej jednostki jako Stacja Hodowli Roślin. Tak bogata historia gminy może spowodować znaczne zainteresowanie turystyczne, a dobra sieć dróg polnych i ścieżek leśnych stanowi atrakcyjną bazę do uprawiania turystyki rowerowej i konnej. Lasy i pola uprawne leżące dookoła Chodowa tworzą niepowtarzalny widok równin, charakterystycznych dla tej części Wielkopolski. Na terenie gminy znajdują się 33 zabytki zarejestrowane w dziesięciu kompleksach. Na uwagę zasługuje „Muzeum Dawnej Wsi Polskiej” zlokalizowane w pomieszczeniach Zespołu Szkolno - Gimnazjalnego w Chodowie.

W samym Chodowie do najważniejszych zabytków należy modrzewiowy kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Św. Jest to najstarszy zabytek, o którym wspominają zapiski historyczne z 1387 roku. Nowa, drewniana świątynia w miejscu średniowiecznej wzniesiona została w 1788 roku. Jest budynkiem o konstrukcji zrębowej, przykrytym dwuspadowym dachem gontowym. Wewnątrz znajduje się stara kropielnica z piaskowca, w której nawiercone są charakterystyczne dołki. Na uwagę zasługuje uszkodzona tablica nagrobna Barbary z Kotowa, herbu Jastrzębiec i napisem minuskułą gotycką, z drugiej połowy XV wieku.

W chodowskim kościele znajduje się pamiątkowa płaskorzeźba Jasiukowicza. Natomiast na rodzinnym grobowcu Jasiukowiczów w Chodowie znajdują się tablice nagrobne informujące o pochowanych tu członkach rodziny. W Chodowie pochowany został senior rodu Ignacy Jasiukowicz, urodzony w 1838 roku zmarły w wieku 76 lat w dniu 26 sierpnia 1914 roku. O fakcie pochowania tu seniora świadczą dwie tablice -jedna, wspomniana na frontonie grobowca, druga -omszała tuż za furtką przy wejściu na teren grobowca. Przed zabytkowym wejściem do chodowskiego kościoła rośnie wiekowy dąb. Szacuje się że drzewo to ma około 500 lat. Ogromny, guzowaty pień drzewa, o silnie spękanej korze, mierzy prawie 9 metrów obwodu i należy do najgrubszych drzew w Polsce.

Podobno na gałęziach tego dębu, w 1914 roku kozacy wieszali Niemców. Spróchniałe wnętrze drzewa wypełnione betonem i gruzem zostało obcięte do wysokości 7 metrów i po tym zabiegu wypuścił dwa nowe konary. Uchwałą Rady Gminy w Chodowie w 2000 roku drzewo zostało objęte formalną ochroną.

Obecnie nadal wymaga podjęcia praktycznych działań zmierzających do zabezpieczenia przed całkowitą śmiercią. W obszernym parku krajobrazowym z drugiej połowy XIX wieku, na lekko wznoszącym się terenie położony jest pałac, zbudowany na planie wydłużonego prostokąta. Późnoklasycystyczny, murowany, podpiwniczony o dwóch kondygnacjach jest prosty, oszczędny w ozdobach, ale funkcjonalny zbudowany został w 1852 roku. W elewacji południowej posiada ciekawe rozwiązania architektoniczne. Pozorny ryzalit zaznaczony łukowatym sklepieniem okien i drzwi z czterema lekko zaznaczonymi kolumnami na pierwszym piętrze. Nad oknami piwnic i kondygnacji, dekorację ścian zdoła szeroki fryz między pierwszą a drugą kondygnacją i mniejsze fryzy pod oknami parteru i pierwszego piętra. W harmonijną całość zamyka skromny gzyms kroksztynowy również w szczytach dwuspadowego dachu. Przy pałacu były dwa granitowe słupki, zdobione kulami z wyrzeźbionymi datami. W wieżyczkach na dachu znajdował się dzwon. Była także piękna weranda, która uległa zniszczeniu. Obok pałacu znajduje się oficyna, pochodząca z początków XX wieku. Do 2000 roku w parku znajdował się sięgający początków XX wieku dom ogrodnika, w którym w ostatnim okresie mieściło się przedszkole. Z tego samego okresu pochodzi pralnia (współcześnie siedziba Poczty Polskiej), oranżeria (siedziba Urzędu Gminy) oraz folwark (zakład rolny). Po wojnie w budynku oranżerii mieszkali, sprowadzani z Łęczycy, więźniowie, stanowiąc tanią, sezonową siłę roboczą dla powstałej tu stacji hodowli roślin i nasiennictwa. Był to tzw. podośrodek pracy więźniów. Na początku lat 70-tych, po wyremontowaniu i adaptacji budynku oranżerii, przeniosły się tu władze samorządowe gminy, poprzednio urzędujące w starym baraku.

## II.2 Pomoc społeczna w 2019 roku

Pomoc społeczna jest instytucją mającą na celu zaspokajać podstawowe potrzeby osób, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Dlatego też okoliczności te wyznaczają zakres podmiotów, którzy mogą starać się o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej. Adresatami świadczeń pomocy społecznej mogą być osoby fizyczne lub rodziny, które nie są w stanie własnymi siłami zapewnić sobie godnego życia.



## Analiza struktury i wydatków dla poszczególnych rodzajów świadczeń

### **Zasiłki stałe**

Udzielono świadczeń 27 osobom w formie zasiłku stałego dla osób niezdolnych do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, nie posiadającym uprawnień emerytalno - rentowych na łączną kwotę 143.513,87 zł, w tym: 24 osobom z tytułu niepełnosprawności i 3 osobom z tytułu wieku.

Wysokość zasiłku stałego w przypadku osoby samotnie gospodarującej stanowiła różnicę między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, nie więcej jednak niż 645 zł. W przypadku osoby w rodzinie wysokość zasiłku stanowiła różnicę między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie, nie więcej niż 528 zł. Kwota zasiłku stałego nie mogła być niższa niż 30 zł. Za osoby pobierające zasiłki stałe opłacono składki na kwotę 12.916,20 zł. W ramach cytowanego rozdziału ubezpieczeniem zdrowotnym objęto 27 podopiecznych pobierających w/w zasiłek.

### **Zasiłki okresowe**

Zasiłkami okresowymi objętych zostało 27 osób z 27 rodzin, w tym: z tytułu bezrobocia objęto 17 osób, z tytułu długotrwałej choroby objęto 5 osób, z tytułu niepełnosprawności objęto 4 osoby natomiast z możliwości otrzymania lub nabycia uprawnień z innych systemów zabezpieczenia społecznego objęto 1 osobę. Ogólna kwota wydatkowana na to zadanie to 42.748,10 zł.

Zasiłki okresowe przyznawane były w przypadku osoby samotnie gospodarującej – 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, w przypadku rodziny – 50% różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem rodziny. Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie.

### **Zasiłki celowe**

Zasiłkami celowymi objętych zostało 56 osób z 52 rodzin, w tym: w formie specjalnego zasiłku celowego objęto 20 osób z 20 rodzin. Zasiłki przyznawane były najczęściej na zakup żywności, opału, leków i leczenia. Ogólny koszt zadania wyniósł 13.006,80 zł, w tym w formie specjalnego zasiłku celowego 2.259,00 zł.

### **Pomoc państwa w zakresie dożywiania**

Pomocą w postaci posiłków zostały objęte dzieci w formie dofinansowania gorącego posiłku w placówkach oświatowych na terenie gminy Chodów i poza nią. Liczba uczniów korzystających z posiłku – 10 (liczba rodzin – 7). Dożywianie uczniów było realizowane w Szkole Podstawowej w Chodowie, Pniewie i Dąbrowicach. W ramach tego programu udzielono również pomocy w formie zasiłku celowego na zakup żywności. Ogólny koszt zadania wyniósł 5.494,50 zł.

### **Wynagrodzenie należne opiekunowi prawnemu przyznane przez sąd**

Zgodnie z art.162 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, Sąd opiekuńczy może przyznać opiekunowi za sprawowanie opieki stosowne wynagrodzenie. Świadczenie pieniężne dotyczyło 3 opiekunów sprawujących opiekę nad 3 osobami całkowicie ubezwłasnowolnionymi. Łączny koszt zadania wynosił 8.516,61 zł.

### **Domy pomocy społecznej**

Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, kierowane są do domów pomocy społecznej. W 2019 roku 2 osoby z terenu gminy Chodów przebywały w Domach Pomocy Społecznej, z tego: w DPS w Kutnie - 1 osoba, w DPS w Skrzynnie – 1 osoba.

Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny. Opłatę za pobyt wnoszą: mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu, małżonek, dzieci oraz gmina – w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w DPS, a opłatami wnoszonymi przez osoby wymienione wyżej.

W 2019 roku wydatki związane z utrzymaniem mieszkańców w domach pomocy społecznej wyniosły 63.702,11 zł

Koszt utrzymania mieszkańca wynosił odpowiednio: DPS Kutno - 35.385,75 zł, DPS Skrzynno – 28.316,36 zł.

### **Wydatki związane z pobytami dzieci w rodzinie zastępczej**

Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki



w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka w wysokości:

10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu,

30% wydatków – w drugim roku pobytu,

50% wydatków – w trzecim roku i następnych latach.

W 2019 roku wydatki związane z pobytami 3 dzieci w rodzinie zastępczej stanowiącej 50% wydatków wyniosły 13.441,50 zł.

#### **Powody przyznania pomocy:**

Najczęściej występującym powodem niemożności przezwyciężenia trudności własnymi siłami jest długotrwała lub ciężka choroba i ubóstwo następnie niepełnosprawność oraz potrzeba ochrony macierzyństwa i bezrobocie.

Praca pracowników socjalnych z osobami czy też rodzinami polegała na zaspokojeniu bieżących, podstawowych potrzeb oraz wdrożeniu długofalowego planu działania, który ma doprowadzać do odbudowania własnych zasobów umożliwiając tym samym samodzielne funkcjonowanie w społeczeństwie. Pomoc niesiona przez pracowników socjalnych, to nie tylko pomoc finansowa, lecz również praca socjalna, którą wykonywali w rodzinach będących często w stanie kryzysu ekonomicznego, emocjonalnego lub obu równocześnie. Zauważalny jest fakt zmiany struktury klientów pomocy społecznej, ich oczekiwań i potrzeb. Choć nadal bardzo ważna jest dla nich pomoc finansowa to nie pozostaje jedynie wiodącą formą. Przestaje utożsamiać się Ośrodki pomocy jedynie z "kasami wypłacającymi zasiłki". Rodziny i osoby korzystające z pomocy społecznej oczekują nie tylko nakładów finansowych ale znacznego profesjonalizmu i dużego zaangażowania ze strony pracowników Ośrodka. Ważną i odpowiedzialną grupę realizowanych zadań stanowią również działania interwencyjne podejmowane w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia osób i rodzin zamieszkałych na terenie gminy, nie koniecznie objętych pomocą społeczną. Wymagają one podejmowania szybkich i trafnych decyzji często nie do końca z wolą osób tej pomocy wymagających. Osoby, do których pracownik socjalny dociera podczas wywiadów środowiskowych są często sfrustrowane, bezradne i rozgoryczone. Tak więc jak widać zakres działań pracowników socjalnych stosowanych wobec osób i rodzin korzystających z pomocy jest bardzo

rozległy. Wymaga wszechstronnej wiedzy i umiejętności niezbędnych do odpowiedniego pokierowania sprawami ludzi, wspierania ich, a nie wyřeczania. Takie działania nazywane pracą socjalną, są niezwykle pracochłonne i czasochłonne ze względu na różnie układające się losy ludzkie, ale również ze względu na zbiurokratyzowany system przyznawania pomocy (duża ilość dokumentów, konieczność wielokrotnej weryfikacji wywiadów, częste zmiany przepisów wykonawczych). Mając na uwadze wyżej wspomniany fakt pracownicy muszą nieustannie pogłębiać posiadaną wiedzę oraz kształcić w sobie szereg umiejętności, tj.: cierpliwość, wyrozumiałość oraz łatwość nawiązywania kontaktów z podopiecznymi.

Praca socjalna w 2019 roku realizowana przez pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chodowie to m.in. :

- 1/ pomoc w wypełnianiu i kompletowaniu wniosków kierowanych do: Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie, w celu uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności,
- 2/ pomoc w uzyskaniu świadczeń: rentowych lub emerytalnych,
- 3/ działania interwencyjne w przypadku osób potrzebujących pomocy,
- 4/ wsparcie w rozwiązywaniu problemów przemocy oraz poradnictwo,
- 5/ pomoc w załatwianiu spraw urzędowych.

Liczba zatrudnionych pracowników socjalnych na tę chwilę odpowiada wymogom art.110 ust.11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który wskazuje zatrudnienie proporcjonalne do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników.

Utrzymanie zatrudnienia na wskazanym poziomie daje szansę na odpowiednie wsparcie osób lub rodzin znajdujących się w kryzysie, czego efektem może być całkowite usamodzielnienie się osoby lub rodziny, finansowe lub emocjonalne, a tym samym uniezależnienie się od systemu pomocy społecznej na dłuższy okres czasu lub nawet na zawsze. W perspektywie roku kolejnego wymagane będzie uzupełnienie kadry w stosunku do wymogu ustawowego z przyczyn odejścia pracownika na emeryturę oraz usystematyzowanie stanu

bieżącego w kadrze zatrudnionych osób.

W 2019 roku pracownicy uzupełniali swoją wiedzę poprzez udział w szkoleniach, seminariach i konferencjach, z obszaru zadań realizowanych przez Ośrodek, przede wszystkim nieodpłatnie, organizowanych między innymi przez Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu.

### **Świadczenia rodzinne**

Zasiłek rodzinny – liczba świadczeń 4.631 na kwotę 818.591,84 zł dla 207 rodzin, w tym świadczenie pielęgnacyjne oraz specjalny zasiłek opiekuńczy.

Składki zdrowotne odprowadzone – za 17 osób, na kwotę 14.148,36 zł, w tym: za 4 osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne na kwotę 6.838,66 zł, 9 osób pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy na kwotę 5.356,70 zł oraz 4 osoby pobierające zasiłek dla opiekuna na kwotę 1.953,00 zł.

Składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe odprowadzona od wypłaconych świadczeń na kwotę 47.080,69 zł.

### **Świadczenie rodzicielskie**

Wypłacono 120 świadczeń na kwotę 111.931,90 zł dla 12 rodzin,

### **Fundusz alimentacyjny**

W 2019 roku pomocą w formie świadczeń z funduszu alimentacyjnego objęto 9 rodzin. Wypłacono 183 świadczenia na kwotę 79.750,00 zł.

### **Zasiłek dla opiekuna**

Zasiłek dla opiekuna – liczba świadczeń 44, na kwotę 26.800,00 zł, dla 5 rodzin.

### **Składka emerytalno - rentowa:**

- składki emerytalno-rentowe – 47.080,69 zł.

### **Karta dużej rodziny**

W 2019 r. wydano 89 Kart Dużej Rodziny dla określonych członków rodzin z terenu gminy Chodów kwalifikujących się w ramach ustawy o Karcie Dużej Rodziny. Wydatki w 2019 roku związane z realizacją i funkcjonowaniem w/w Karty wynosiły 468,00 zł.

### **Dobry start**

Na mocy Uchwały Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry start” rozpoczęto realizację rządowego programu, którego celem jest wsparcie rodzin z dziećmi ponoszących wydatków związane z rozpoczęciem roku szkolnego. Pomoc państwa polega na przyznaniu na dziecko, raz do roku, świadczenia w wysokości 300 zł. Programem objęto 326 dzieci i wydatkowano kwotę 97.800,00 zł. Do w/w kwoty należało dodać koszty obsługi zadania w wysokości 3.259,98 zł. Całkowity koszt zadania wyniósł więc 101.059,98 zł.

### **Świadczenie wychowawcze**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chodowie od dnia 1.04.2016 r. realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, którego celem częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokajaniem jego potrzeb życiowych. Z programu " Rodzina 500 +" w 2019 r. skorzystało 269 rodzin, wypłacono 4011 świadczeń wychowawczych na kwotę 2 049 379,20 zł. Do w/w kwoty należało dodać koszty obsługi zadania w wysokości 27.169,30 zł. Całkowity koszt zadania wyniósł więc 2 076 548,50 zł.

### **Przemoc**

Zgodnie z Ustawą z dnia 29 lipca 2015r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie gminy podejmują działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespołach interdyscyplinarnych. Zespół Interdyscyplinarny w Chodowie zajmuje się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Chodów. Zespół Interdyscyplinarny w Chodowie został powołany przez Wójta Gminy Chodów Zarządzeniem z dnia 12 sierpnia 2019 r.,

Nr 41.19. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Komisariatu Policji w Kłodawie;
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Oświaty;
- Ochrony zdrowia;
- Kuratorskiej Służby Sądowniczej;
- Sołtysów;

Zespół liczy 9 osób.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest inicjowanie działań przez w/w podmioty w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- Diagnozowanie problemów przemocy w rodzinie.
- Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie.
- Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy.
- Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

**Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych, przeciwdziałanie narkomanii**

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chodowie to komisja działająca na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, utworzona przez zespół ekspertów, których zadaniem jest realizacja zadań według tejże ustawy, a także ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Podstawowym zadaniem komisji jest prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholowym oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Merytoryczny nadzór nad pracami wszystkich GKRPA sprawuje Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

## Współpraca z Bankiem Żywności w Koninie

Federacja Polskich Banków Żywności, działa na polu pomocy społecznej, wspiera działania państwa i samorządów w zapobieganiu zjawiska głodu.

Gmina Chodów w ramach współpracy z Bankiem Żywności w Koninie przystąpiła do Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Zgodnie z założeniami Programu, pracownicy socjalni dokonali kwalifikacji osób do pomocy żywnościowej. Wsparciem zostały objęte osoby, których dochód nie przekracza 200 % kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej:

- w przypadku osób w rodzinie – 1.056 zł,
- w przypadku osób samotnie gospodarujących – 1.402 zł.

Do skorzystania z tej formy pomocy zadeklarowanych było 165 rodzin i 329 osób w tych rodzinach.

Realizując Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa, polegający na dystrybucji artykułów spożywczych kierowanych do osób i rodzin najbardziej potrzebujących o niskich dochodach, w dniu 22.11.2019 r. w ramach działań towarzyszących Programowi, w świetlicy wiejskiej w Czerwonce oraz w dniu 2.12.2019 r. w świetlicy wiejskiej w Studzieniu, zorganizowane zostały warsztaty kulinarne finansowane przez Bank Żywności w Koninie z wykorzystaniem produktów z Programu. Pokaz kulinarny poprowadził pracownik Banku Żywności. Podczas spotkania uczestnicy – osoby dorosłe oraz dzieci, uczyli się praktycznego wykorzystania otrzymywanych produktów.

Warsztaty zostały wysoko ocenione przez osoby korzystające z pomocy żywnościowej, którzy zgłosili chęć uczestnictwa w kolejnych tego typu spotkaniach.

Realizacja pomocy (bez względu na formę) adresowana do różnych kategorii klientów wymaga niejednokrotnie konsultacji i współpracy z wieloma podmiotami. Dlatego też Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chodowie w 2019 roku współpracował m.in. z :



- Urzędem Gminy w Chodowie, Radnymi, Sołtysami,
- Szkołami Podstawowymi w Chodowie, Pniewie i Dąbrowicach,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kole, Powiatowym Urzędem Pracy w Kole,
- Wielkopolskim Urzędem Wojewódzkim w Poznaniu,
- Komisariatem Policji w Kłodawie,
- Zakładami Karnymi, ZUS, KRUS.

Poza tym mieszkańcy Gminy Chodów mają również możliwość korzystania z ofert instytucji wsparcia działających poza gminą. Dane szczegółowe zawiera poniższa tabela.

Tabela 1. Instytucje wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji oraz podmiot prowadzący	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole ul. Poniatowskiego 21, 62-600 Koło	<b>Zakres oferowanych usług:</b> realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. <b>Kategoria klienta:</b> mieszkańcy powiatu – osoby niepełnosprawne, ofiary przemocy, rodziny zastępcze.
Dom Pomocy Społecznej w Kole ul. Ks. Stanisława Poniatowskiego 21, 62-600 Koło	<b>Zakres oferowanych usług:</b> całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. <b>Kategoria klienta:</b> osoby w podeszłym wieku, niepełnosprawne ruchowo.
Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Małych Misjonarek Miłosierdzia w Kole ul. Blizna 55 62-200 Koło	<b>Zakres oferowanych usług:</b> całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. <b>Kategoria klienta:</b> osoby w podeszłym wieku, niepełnosprawne ruchowo.
Ośrodek Pomocy Bezdomnym w Kole ul. Sosnowa 1 62-600 Koło	<b>Zakres oferowanych usług:</b> nocleg, posiłek, odzież, pomoc finansowa i socjalna. <b>Kategoria klienta:</b> osoby bezdomne.
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Kole	<b>Zakres oferowanych usług:</b> diagnozowanie osób uzależnionych i współuzależnionych, prowadzenie terapii, wykonywanie specjalistycznych konsultacji, współpraca z



ul. PCK 8 62-600 Koło	instytucjami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień. <b>Kategoria klienta:</b> osoby uzależnione i współuzależnione.
Centrum Medyczne „Multimed” w Koninie, Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych ul. Wojska Polskiego 33 62-500 Konin	<b>Zakres oferowanych usług:</b> diagnozowanie osób uzależnionych i współuzależnionych, prowadzenie terapii, wykonywanie specjalistycznych konsultacji; współpraca z instytucjami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień. <b>Kategoria klienta:</b> osoby uzależnione i współuzależnione.
Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień „Wikamed” w Kole ul. Kolejowa 58 62-600 Koło	<b>Zakres oferowanych usług:</b> diagnozowanie pacjentów uzależnionych i współuzależnionych, prowadzenie terapii, wykonywanie specjalistycznych konsultacji, współpraca z instytucjami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień. <b>Kategoria klienta:</b> osoby uzależnione i współuzależnione.
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kole ul. Kolejowa 13 62-600 Koło	<b>Zakres oferowanych usług:</b> pomoc psychologiczno-pedagogiczna i logopedyczna dzieciom i młodzieży oraz rodzicom i nauczycielom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i edukacyjnych. <b>Kategoria klienta:</b> dzieci i młodzież oraz ich rodzice i nauczyciele.
Warsztat Terapii Zajęciowej w Kole ul. Wojciechowskiego 21a 62-600 Koło	<b>Zakres oferowanych usług:</b> rehabilitacja społeczna, zawodowa i zdrowotna. <b>Kategoria klienta:</b> osoby niepełnosprawne.
Warsztat Terapii Zajęciowej w Paprotni ul. Wrzosowa 10 62-513 Paprotnia	<b>Zakres oferowanych usług:</b> rehabilitacja społeczna, zawodowa i zdrowotna. <b>Kategoria klienta:</b> osoby niepełnosprawne.

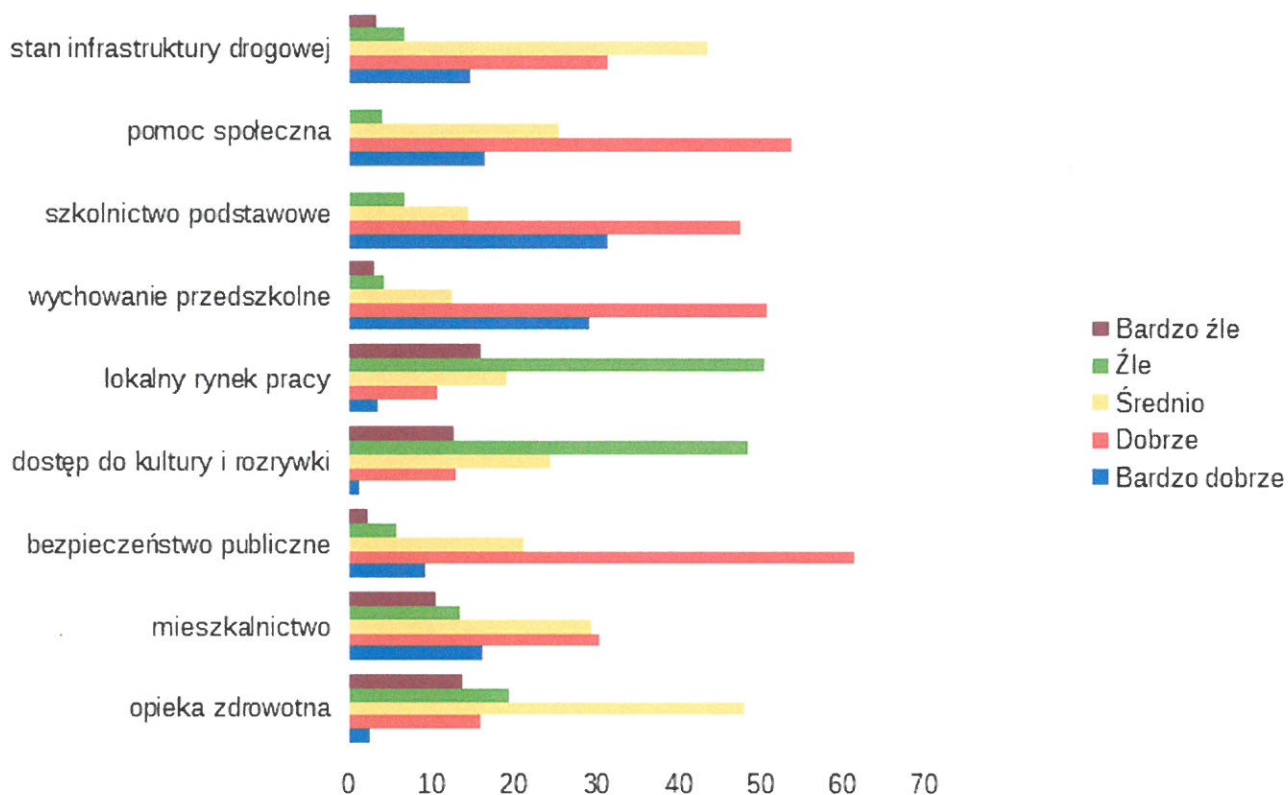
Źródło danych: Starostwo Powiatowe i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole.

### II.3 Podsumowanie ankiet w obszarze problemów społecznych w środowisku lokalnym

Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Chodów posłużyły określeniu źródeł i rozmiaru występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wytyczeniu działań prowadzących do zminimalizowania ich skutków. Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego oraz przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy. W sumie z racji trudnego czasu podyktowanego

przez szczególne rozwiązania związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID - 19 do analizy przedłożono 38 wypełnionych anonimowo ankiet. Pierwsze zadane w ankiecie pytanie dotyczyło uplasowania się standardów życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

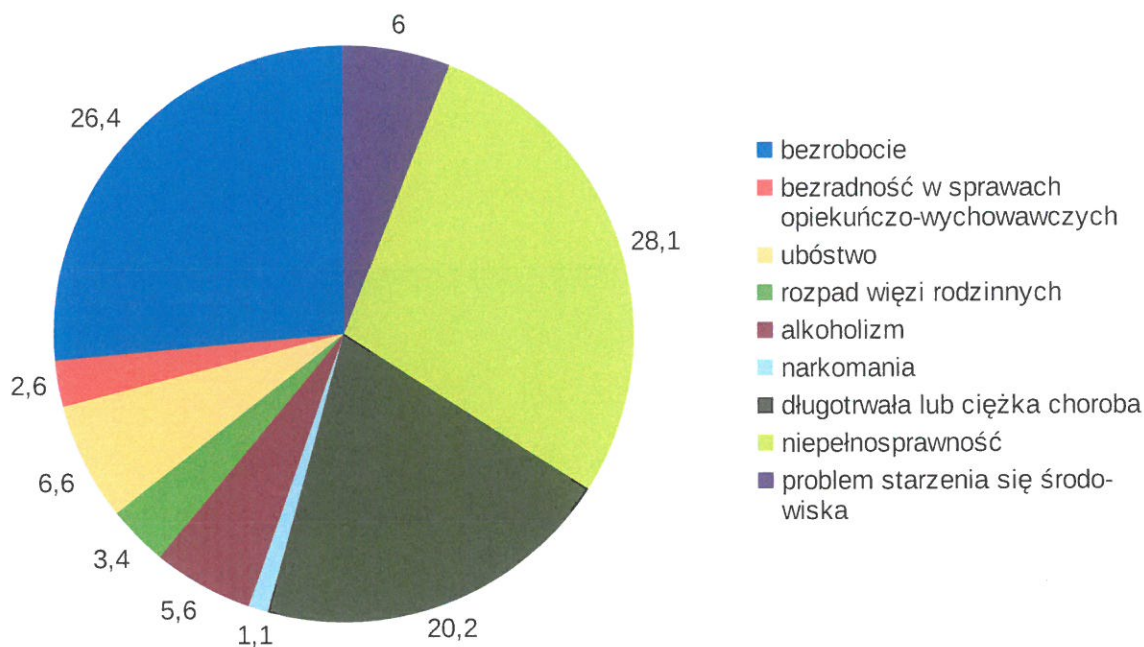
Wykres 1. Standardy życia w gminie



Poddając analizie standardy życia w gminie respondenci najwyżej ocenili wychowanie przedszkolne (łącznie 80% ocen bardzo dobrych i dobrych), szkolnictwo podstawowe (w sumie 78,8% ocen bardzo dobrych i dobrych), bezpieczeństwo publiczne (w sumie 70,80% ocen bardzo dobrych i dobrych) oraz pomoc społeczną (łącznie 70,4% ocen bardzo dobrych i dobrych). Do najniżej ocenianych ankietowani natomiast zaliczyli lokalny rynek pracy (łącznie 66,7% ocen złych i bardzo złych), dostęp do kultury i rozrywki (w sumie 61,2% ocen złych i bardzo złych) oraz opiekę zdrowotną (łącznie 33,2% ocen złych i bardzo złych).

W kolejnym pytaniu zapytano o kluczowe dla społeczeństwa problemy społeczne. Poniższy wykres rysuje wyniki.

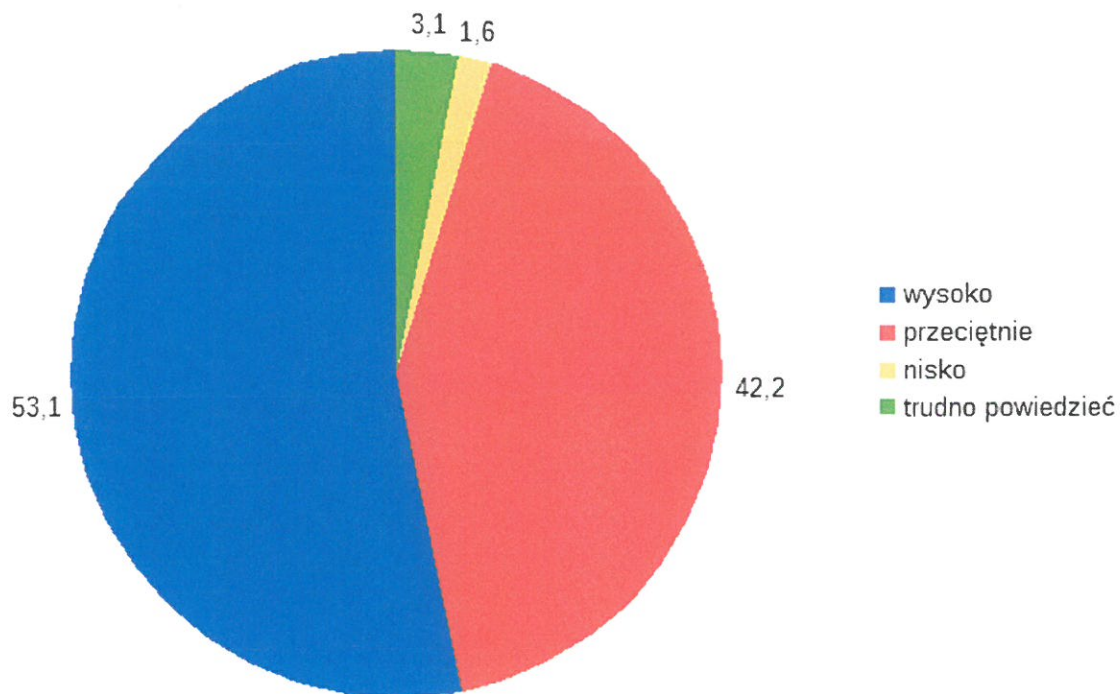
Wykres 2. Kluczowe dla społeczeństwa problemy społeczne



Do najbardziej kluczowych problemów społecznych z jakimi borykają się mieszkańcy badani zaliczyli niepełnosprawność (28,1%), bezrobocie (26,4%) oraz długotrwałą lub ciężką chorobę (20,2%).

W odpowiedzi na następne pytanie poproszono ankietowanych o ocenę skali bezrobocia w gminie. Odpowiedzi przedstawia niżej zamieszczony wykres.

Wykres 3. Skala bezrobocia w gminie



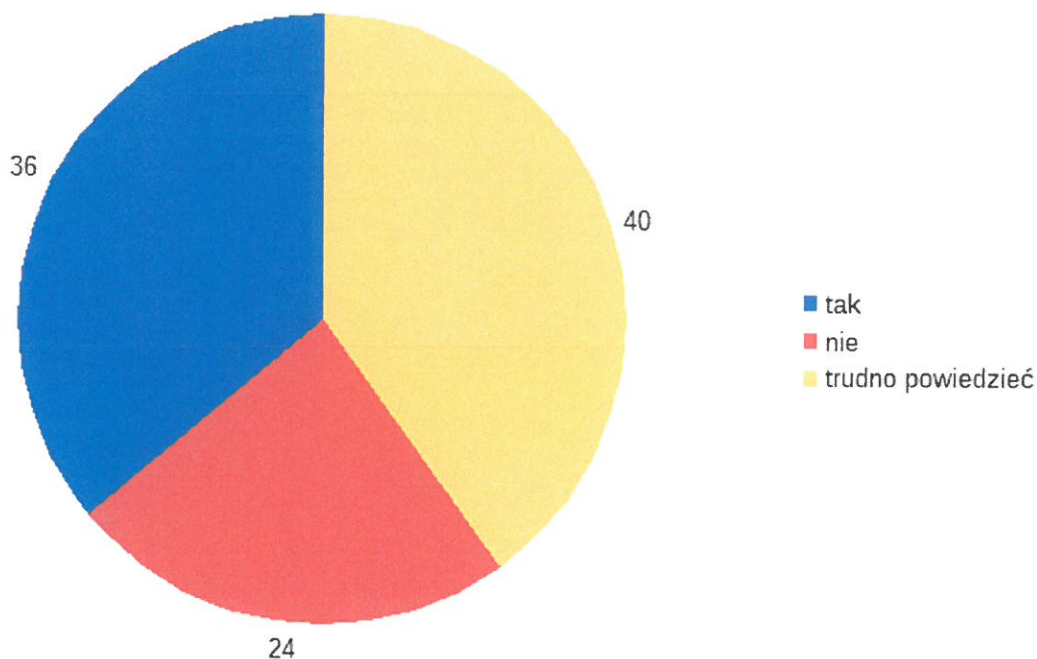
W opinii większości badanej grupy społecznej bezrobocie w gminie na poziomie wysokim wynosi (53,1%). W sposób przeciętny stopień bezrobocia respondenci ocenili na (42,2%), natomiast za niski wskazało (1,6%) badanych, (3,1%) uznało że trudno im powiedzieć.

Kolejne pytanie porusza kwestie występowania różnych form uzależnień.

Uzyskane dane z odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.



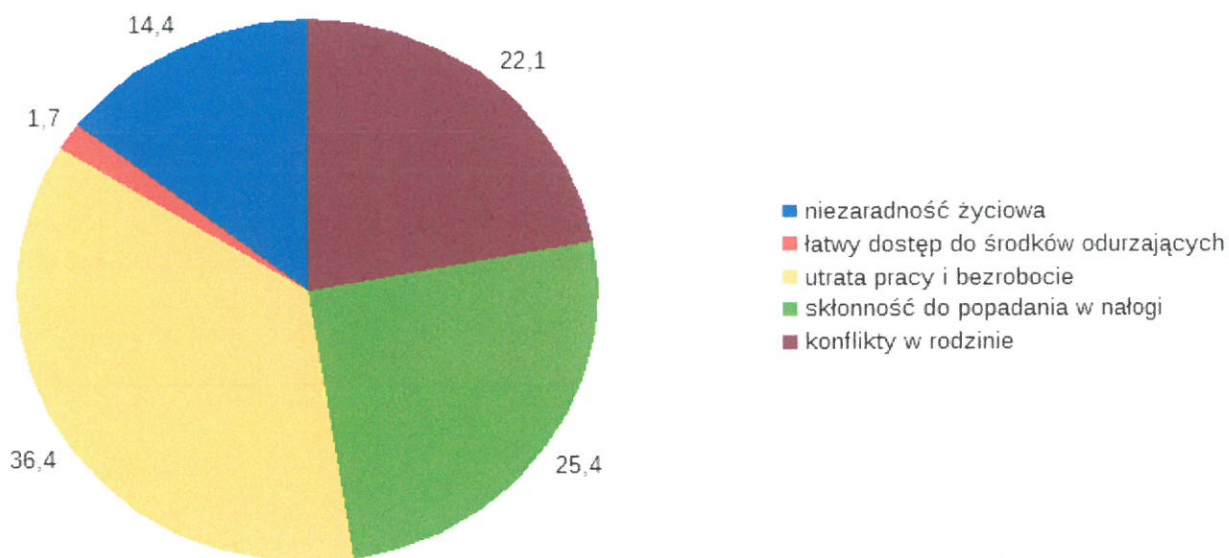
Wykres 4. Ocena występowania różnych form uzależnień



Najwięcej respondentów na wyżej zadane pytanie zakreśliło odpowiedź, że trudno powiedzieć (40%), (36%) mieszkańców uznało, że mają miejsce różnego rodzaju uzależnienia. Natomiast pozostała grupa (24%) nie dostrzega żadnych form uzależnienia wśród mieszkańców gminy.

Mając na uwadze kwestie uzależnień wystosowano kolejne pytanie, które pozwoli poznać najczęściej występujące przyczyny uzależnień wśród mieszkańców. Odpowiedzi zawarte w wykresie poniżej.

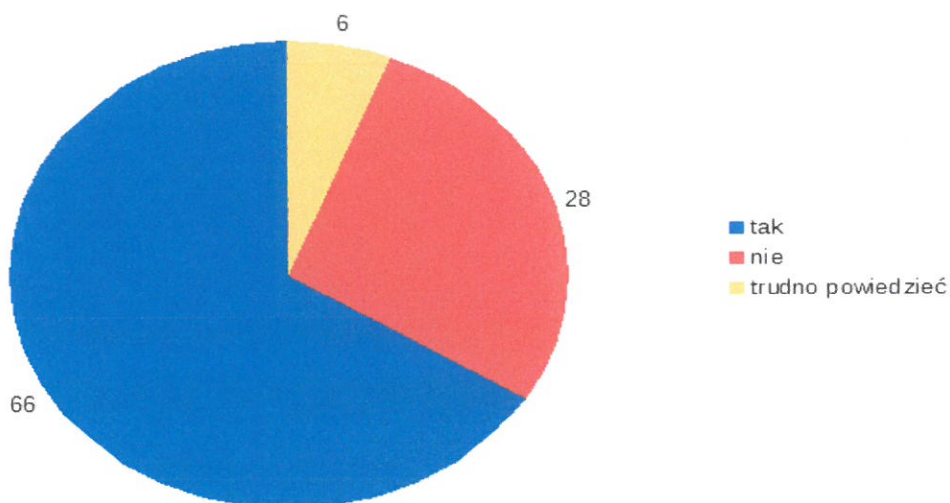
Wykres 5. Przyczyny występowania uzależnień wśród mieszkańców gminy



Do kluczowych powodów występowania uzależnień wśród mieszkańców gminy ankietowani zaliczyli utratę pracy i bezrobocie (36,4%), skłonność do popadania w nałogi to (25,4%) oraz konflikty w rodzinie (22,1%)

Kolejne pytanie ankiety poświęcono zagadnieniu dostrzeżenia zjawiska przemocy w rodzinie. Dane respondentów zawarto w dołączonym wykresie.

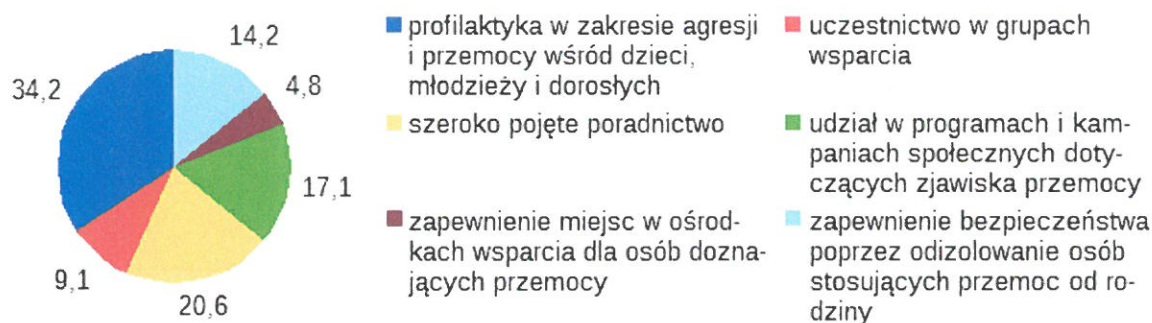
Wykres 6. Ocena znajomości występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy



Zdecydowana większość badanego społeczeństwa (66%) odpowiedziała, że spotkała się ze zjawiskiem przemocy w rodzinie wśród rodzin z terenu gminy. Odmienne zdanie miało (28%) badanych, natomiast (6%) uznało, że trudno im to powiedzieć.

Mając na uwadze kolejne pytanie o szeroko zakrojone formy przeciwdziałania przemocy w rodzinie udzielone przez respondentów odpowiedzi zawiera poniższy wykres.

Wykres 7. Rodzaje form mających wpływ na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

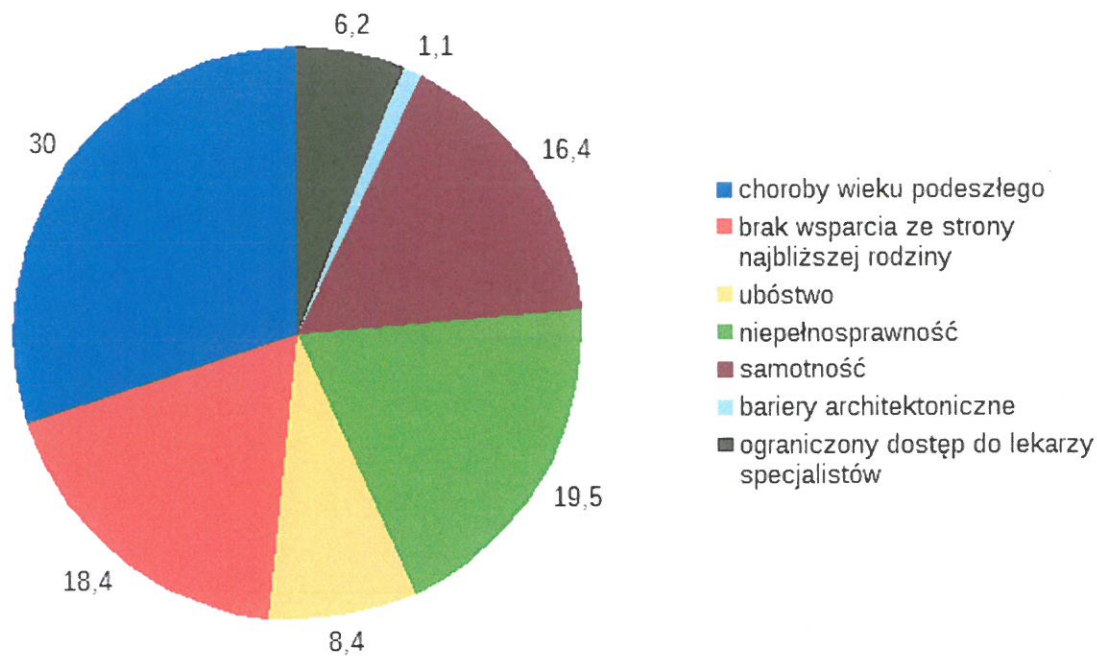


Zdaniem ankietowanych najlepszą formą przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest szeroko pojęta profilaktyka wśród dzieci, młodzieży i dorosłych (34,2%), poradnictwo (20,6%) oraz udział w programach i kampaniach społecznych (17,1)

Znaczącą grupę społeczeństwa zamieszkującego gminę stanowią osoby starsze. Idąc tym tokiem kolejne wskazane w ankiecie pytanie odnosi się do kluczowych okoliczności, które sprawiają trudności w sprawnym funkcjonowaniu wyżej wspomnianej grupy. Odpowiedzi przedstawia poniżej umieszczony wykres.



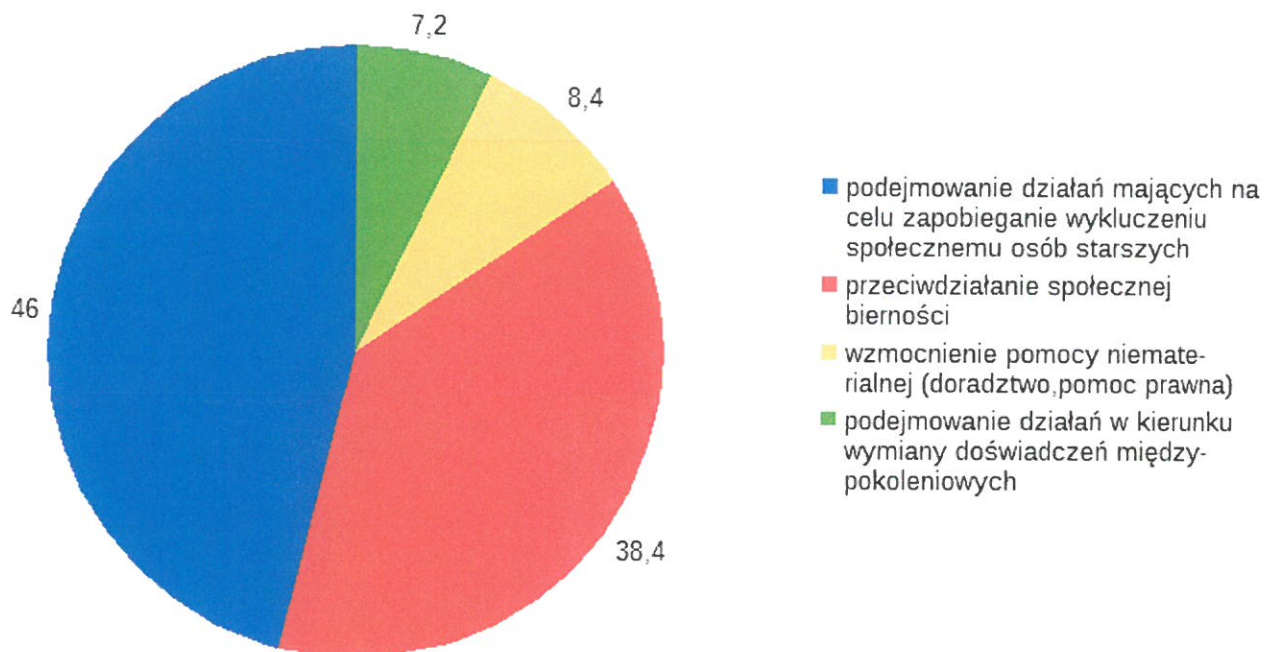
Wykres 8. Okoliczności utrudniające sprawne funkcjonowanie osób starszych



W ocenie ankietowanych mając na uwadze zadane pytanie na pierwszy plan wysuwają się choroby wieku podeszłego (30%), następnie niepełnosprawność (19,5%) a także brak wsparcia ze strony najbliższej rodziny (18,4%).

Zakres działań, które mogłyby się przyczynić do poprawy życia osób starszych zawiera kolejne pytanie ankiety. Uzyskane odpowiedzi zostały zamieszczone w poniższym wykresie.

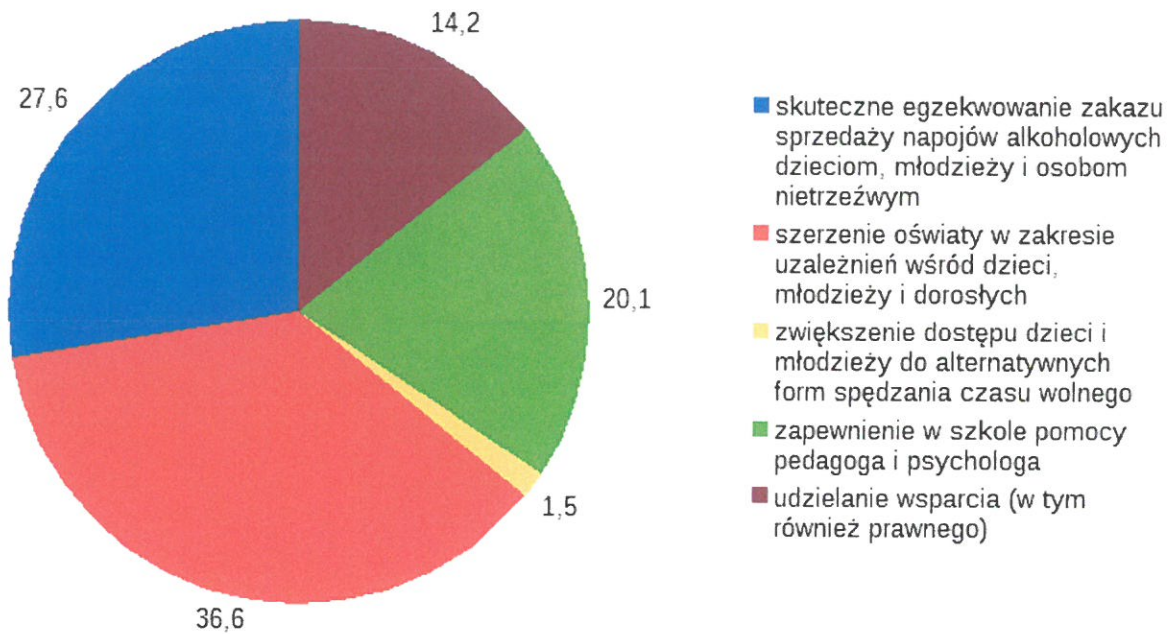
Wykres 9. Działania zmierzające do poprawy życia osób starszych z terenu gminy



Analizując odpowiedzi na zadane pytanie decydujące stały się dwa działania: zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych (46%) oraz przeciwdziałanie społecznej bierności (38,4%)

W odpowiedzi na kolejne pytanie ankietowani identyfikowali rodzaje skuteczności działań mających wpływ na rozwiązanie problemów uzależnień w rodzinie. Zajęte stanowisko zawarte w odpowiedziach przedstawia poniższy wykres.

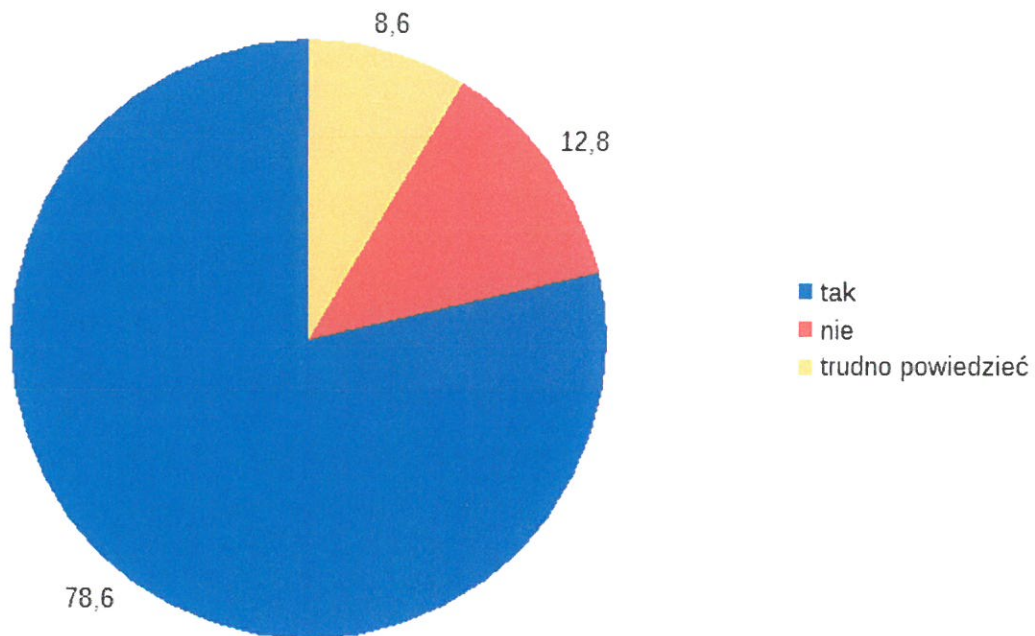
Wykres 10. Rodzaje skuteczności działań mających wpływ na rozwiązanie problemów uzależnień w rodzinie



Według badanych najbardziej skuteczne działania to szerzenie oświaty w tym zakresie wśród dzieci, młodzieży i dorosłych (36,6%), skuteczne egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (27,6%) oraz zapewnienie w szkole pomocy pedagoga i psychologa (20,1%).

W przedostatnim pytaniu ankiety poruszono temat poczucia bezpieczeństwa będąc mieszkańcem gminy. Odpowiedzi zawierają się w umieszczonym poniżej wykresie.

Wykres 11. Opinia co do poczucia bezpieczeństwa jako mieszkańca gminy

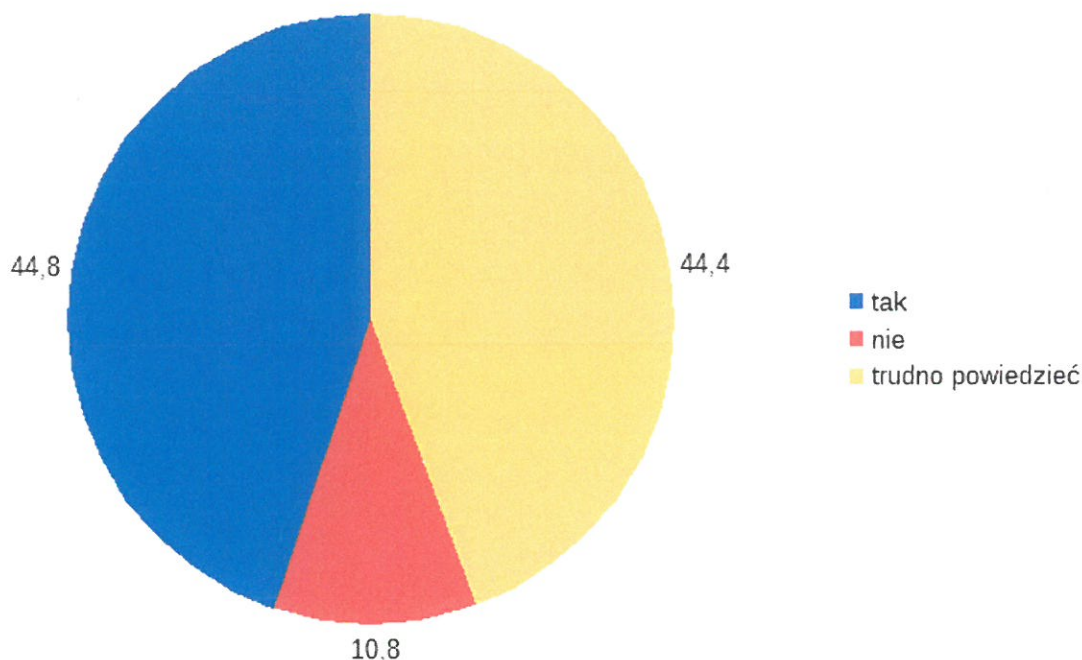


Zdecydowana większość ankietowanych (78,6%) stwierdziła, że czuje się bezpiecznie będąc mieszkańcem gminy. Odmienne zdanie miało (12,8%), natomiast (8,6%) badanych trudno było powiedzieć.

Kończąc ankietę badanej grupie społecznej zadano pytanie o wolę zaangażowania społeczeństwa lokalnego do wspólnego rozwiązywania problemów. Zajęte stanowisko przedstawiono w poniższym wykresie.



Wykres 12. Opinia o działaniach angażujących społeczność lokalną do wspólnego rozwiązywania problemów



Dane zawarte w tej odpowiedzi przedstawiają jak trudno jest podjąć takową decyzję. U prawie porównywalnej liczby respondentów odpowiedź była za prowadzeniem takich działań (44,8%) jak również podobnej liczbowo grupie trudno było powiedzieć (44,4%), na nie było zaledwie (10,8%).

#### II.4 Prognoza sytuacji społeczno - gospodarczej

Mając na uwadze nieuchronne starzenie się społeczeństwa należy spodziewać się wzrostu liczby osób w wieku senioralnym a w związku z tym konieczności powstawania nowych miejsc - szczególnie z obszaru opieki adresowanej do wyżej wskazanej grupy wiekowej. Należy podejmować działania zarówno w obszarze opieki jak również w obszarze aktywizacji osób w wieku senioralnym. W zakresie opieki decydujące o możliwości jak najdłuższego przebywania w dotychczasowym środowisku będzie daleko idąca praca socjalna. Pogarszający się stan zdrowia często powoduje, że dana osoba nie może dłużej przebywać w miejscu swojego zamieszkania i aby być bezpieczna musi trafić do placówki całodobowej opieki dostosowanej do jej indywidualnych potrzeb.

W dużej mierze grupy senioralne zostają pozostawione w tzw. sytuacji wegetatywnej a należałoby zadbać o wyrównanie przez nich dostępu do usług społecznych. Mając na uwadze szeroko pojętą pomoc senioralną nie należy zapominać o wsparciu również ich rodzin, z którymi to tworzą wspólne gospodarstwo domowe. Sama sytuacja starzenia społeczeństwa niekiedy nie wprowadza ograniczeń w sprawnym funkcjonowaniu seniorów, duży wpływ na to mają natomiast rozwijające się choroby geriatryczne, które to skutecznie ograniczają sprawność.

W grę zaczynają wchodzić choroby a co za tym idzie powstawanie trwałych niepełnosprawności. Osoby te mimo swych ułomności i różnorodności chcą być akceptowalne i zauważalne w środowisku. Bywa czasem tak, że osoby niepełnosprawne z uwagi na schorzenia i różnego rodzaju bariery są często gorzej wykształceni, co za tym idzie utrudnia im to sprawne poruszanie się na rynku pracy.

System opieki nad dziećmi pozbawionymi właściwej opieki rodziców winien dalej rozwijać się zgodnie z potrzebami społecznymi. Należy nieustannie inicjować działania profilaktyczne i osłonowe dla rodzin niewydolnych wychowawczo, powodując tym samym jak najdłuższe pozostanie dziecka w jego środowisku rodzinnym. Działania te niekiedy są bardzo trudne do wdrożenia, i kiedy dochodzi do skrajnego przypadku opuszczenia przez dziecko domu rodzinnego, należy stworzyć sytuację zaopiekowania dziecka przez rodzinną opiekę zastępczą a w ślad za tym nadal pracować z rodziną, by spowodować jak najszybszy powrót dziecka do rodziny.

Rozwój pracy socjalnej wraz z rozwojem różnych form spędzania czasu wolnego adresowanych do dzieci i młodzieży, winien pozytywnie przełożyć się na ograniczenie zachowań patologicznych prowadzących do degradacji rodziny.

Należy wdrażać i rozwijać aktywność form pomocy społecznej tworząc instrumenty motywujące klienta do nieustannego, samoistnego poszukiwania dróg wyjścia ze swej trudnej sytuacji życiowej.

Rynek pracy jest kluczowym miejscem gdzie należy nakierowywać osoby posiadające możliwości i kwalifikacje do rozpoczęcia swej drogi zawodowej. Niczym nadzwyczajnym pozostaje fakt, iż wraz ze wzrostem poziomu



wykształcenia maleje poziom zagrożenia ubóstwem.

Należy koncentrować się na rozwoju różnych form zatrudnienia mając na uwadze szeroki wachlarz ekonomii społecznej ograniczając tym samym skutki bezrobocia w grupach szczególnie narażonych na wykluczenie społeczne.

Nie podważalnie istotnym tematem powinna być obecność profilaktyki w szkołach, która stwarza olbrzymie szanse na zwiększenie edukacji wśród dzieci i młodzieży a co istotniejsze ograniczanie rozmiarów i natężenia problemów związanych z uzależnieniami.

## II.5 Analiza SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot. Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

- Mocne strony (wewnętrzne czynniki pozytywne). Są to te dziedziny działalności, które tworzą potencjał i pozytywny wizerunek instytucji.
- Słabe strony (wewnętrzne czynniki negatywne) to te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji.
- Szanse (zewnątrzne czynniki pozytywne) to wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjające dla instytucji sytuacje. Są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne, rozwojowe społecznie efekty.
- Zagrożenia (zewnątrzne czynniki negatywne) to zbiór możliwych sytuacji i procesów, które mogą tworzyć niekorzystne dla instytucji warunki rozwoju w jego otoczeniu. Zagrożenia są postrzegane jako bariery, utrudnienia i możliwe niebezpieczeństwa dla zakładanych procesów.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> <li>- dobre położenie komunikacyjne gminy wzdłuż drogi Warszawa - Poznań;</li> <li>- zainteresowanie i zaangażowanie władz samorządowych rozwiązaniem różnych problemów społecznych;</li> <li>- bogate dziedzictwo historyczne i kulturowe;</li> <li>- wykształcona i wykwalifikowana kadra zatrudniona w systemie pomocy społecznej;</li> <li>- umiejętne gospodarowanie przez GOPS posiadanymi środkami;</li> <li>- owocna współpraca GOPS z władzami i instytucjami lokalnymi, a także sołtysami i radnymi;</li> <li>- posiadanie przez gminę aktualnej Strategia Rozwoju Gminy;</li> <li>- stopniowa likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej;</li> <li>- brak przemysłu działającego w uciążliwy sposób zarówno dla środowiska jak i mieszkańców;</li> <li>- dostateczny dostęp w gminie do punktów przedszkolnych i szkolnictwa podstawowego;</li> <li>- aktywna działalność szkół;</li> <li>- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;</li> <li>- podejmowanie działań przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;</li> <li>- informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o przysługujących im dostępnych formach pomocy;</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ubogi rynek pracy, zbyt mała liczba miejsc pracy w sektorze poza rolnictwem;</li> <li>- problem bezrobocia;</li> <li>- ograniczone środki finansowe w ramach pomocy społecznej;</li> <li>- niski wskaźnik przedsiębiorczości;</li> <li>- rosnące koszty utrzymania;</li> <li>- niski poziom infrastruktury kulturalnej i spędzania czasu wolnego;</li> <li>- niewystarczający dostęp rodzin do poradnictwa specjalistycznego;</li> <li>- niska dostępność do placówek opieki zdrowotnej;</li> <li>- deficyt specjalistów w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie;</li> <li>- niewystarczająca liczba pracowników socjalnych;</li> <li>- stosunkowo bierna i pasywna postawa klientów korzystających z zakresu pomocy społecznej;</li> </ul>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> <li>- stworzenie nowych miejsc pracy i zmniejszenie bezrobocia;</li> <li>- wzrost znaczenia rodziny jako wartości;</li> <li>- wzmacnianie polityki prorodzinnej państwa (m.in. program 500+);</li> <li>- realizacja rządowych programów na rzecz osób starszych i rodziny;</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zwiększająca się liczba osób starszych i niepełnosprawnych;</li> <li>- trudności osób starszych i niepełnosprawnych z przystosowaniem społecznym;</li> <li>- ograniczone możliwości uzyskania pomocy przez osoby starsze ze strony rodziny;</li> </ul>

- udział w programach i projektach skierowanych do rodzin, dzieci i młodzieży;
- wzrost atrakcyjności obszarów wiejskich pod względem zamieszkania czy rekreacji;
- zwiększenie świadomości społecznej na temat problemów uzależnień i przemocy w rodzinie;
- zwiększenie zaangażowania mieszkańców we wspólne sprawy społeczności lokalnej;
- wzrost społecznej akceptacji osób starszych;
- dobra dostępność do możliwości umieszczania osób tego potrzebujących w Domach Pomocy Społecznej;
- dostępność szkoleń oraz możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych dla kadry GOPS;
- większa świadomość roli i potrzeb oraz poprawa wizerunku sektora pomocy społecznej;

- zwiększanie dostępności do alkoholu i środków psychoaktywnych;
- wzrost poziomu uzależnienia dzieci i młodzieży od sieci internet, portali społecznościowych, komputera;
- ubożenie społeczeństwa, wysokie koszty utrzymania rodziny;
- długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej;
- osłabienie więzi rodzinnych i rozpad rodzin;
- ograniczony potencjał inwestorów w regionie oraz wysokie koszty utrzymania pracownika;
- brak perspektyw zawodowych oraz dziedziczenie bezrobocia zwłaszcza wśród ludzi młodych;
- emigracja zarobkowa na skalę masową;
- wzrost zjawiska eurosieroctwa;
- wysokie koszty dla gminy w przypadku umieszczania osób w DPS
- spadek opłacalności produkcji rolnej;
- spadek zaangażowania mieszkańców w sprawy ważne dla wspólnoty lokalnej;
- przeciążenie pracowników GOPS zbyt dużą ilością zadań prowadzące do syndromu wypalenia zawodowego;
- wzrost biurokracji instytucjonalnej;
- nakładanie na samorządy coraz większej liczby zadań bez odpowiedniego zabezpieczenia finansowego;
- niestabilność przepisów prawa:
- stereotypowe postrzeganie pomocy społecznej oraz roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej;

### III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

#### III.1 Misja, cele i kierunki działań

Przeprowadzona dla celów strategicznych diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Chodów pozwoliła na zidentyfikowanie najistotniejszych problemów oraz kierunków działań jakie będzie musiał obrać samorząd lokalny. Posłuży to do określenia misji oraz wytyczenia celów strategicznych, operacyjnych a także kierunków działań koniecznych do podjęcia w latach 2020-2028. Sukcesywne usprawnianie i realizacja przedsięwzięć ma znaleźć swoje odzwierciedlenie w poprawie jakości życia mieszkańców oraz w zmniejszeniu skali występujących problemów społecznych.

<b>Cel strategiczny</b>	<b>1. Podniesienie poziomu zdolności mieszkańców do podejmowania zatrudnienia oraz stwarzanie warunków do rozwoju</b>
<b>Cele operacyjne</b>	1.1. Zwiększanie motywacji oraz kwalifikacji zawodowych niezbędnych do samorozwoju. 1.2. Wzmocnienie systemu wsparcia i współpracy lokalnej na rzecz wzrostu zatrudnienia. 1.3. Ułatwianie dostępu do rynku pracy osobom oraz grupom defaworyzowanym.
<b>Kierunki działań</b>	1.1.1. Motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i podjęcia próby stawienia czoła swoim problemom poprzez zapewnienie dostępu do informacji o rynku pracy. 1.1.2. Realizowanie programów czy projektów umożliwiających mieszkańcom zdobycie nowych lub aktualizację posiadanych już kwalifikacji zawodowych. 1.1.3. Podejmowanie wśród osób i rodzin działań mających na celu uzupełnianie lub podnoszenie wykształcenia w celu zapobiegania zjawisku dziedziczenia bezrobocia. 1.1.4. Kontynuowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców z terenu gminy. 1.1.5. Promocja równego podejścia do kobiet i mężczyzn na rynku pracy (łamanie stereotypów, elastyczność w formach zatrudnienia). 1.1.6. Realizacja programów i projektów zwiększających szanse osób niepełnosprawnych na rynku pracy.
<b>Okres realizacji</b>	2020-2028 (działania ciągłe)
<b>Podmioty</b>	Władze gminy Chodów: Rada Gminy, Wójt, jednostki



odpowiedzialne	organizacyjne: Urząd Gminy, GOPS, placówki oświatowe.
Partnerzy w realizacji	Starostwo Powiatowe w Kole, PUP, PCPR, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Ochotniczy Hufiec Pracy, niepubliczne agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inne podmioty ekonomii społecznej.
Cel strategiczny	<b>2. Wzmacnianie rodzin oraz stwarzanie im odpowiednich warunków do rozwoju</b>
Cele operacyjne	2.1. Zwiększenie kompetencji rodziców, prawnych opiekunów oraz osób planujących założenie rodziny. 2.2. Wspieranie rodzin w trudnościach związanych z wypełnianiem funkcji opiekuńczo - wychowawczej. 2.3. Zwiększanie odpowiedniego dostępu przez dzieci i młodzież do kształcenia i wszechstronnego rozwoju.
Kierunki działań	2.1.1. Realizacja spotkań i pogadań w celu świadomego podjęcia decyzji o założeniu rodziny. 2.1.2. Zintensyfikowana pomoc ze strony pracownika socjalnego. 2.1.3. Zapewnienie szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego, pedagogicznego, psychologicznego oraz prawnego. 2.1.4. Promowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodzin.
Okres realizacji	2020-2028 (działania ciągłe)
Podmioty odpowiedzialne	Władze gminy Chodów: Rada Gminy, Wójt, jednostki organizacyjne: Urząd Gminy, GOPS, placówki oświatowe.
Partnerzy w realizacji	Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, szkoły ponadgimnazjalne, Ochotniczy Hufiec Pracy, instytucje szkoleniowe, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inne podmioty ekonomii społecznej.
Cel strategiczny	<b>3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa publicznego oraz opieki zdrowotnej mieszkańców w obszarze problemu uzależnień, przemocy w rodzinie oraz innych dysfunkcji społecznych</b>
Cele operacyjne	3.1. Wzmocnienie oddziaływań profilaktycznych w sferze uzależnień, przemocy w rodzinie oraz przestępczości. 3.2. Udzielanie pomocy osobom dotkniętym problemami różnych form uzależnień oraz przemocy w rodzinie. 3.3. Poprawa efektywności działań w zakresie współpracy międzyinstytucjonalnej w przeciwdziałaniu uzależnieniom, przemocy w rodzinie oraz przestępczości.
Kierunki działań	3.1.1. Prowadzenie poradnictwa na temat różnych form uzależnień i innych zachowań szkodliwych dla zdrowia oraz ich negatywnych skutków.



	<p>3.1.2. Promocja wśród mieszkańców zdrowego i aktywnego stylu życia bez nałogów.</p> <p>3.1.3. Upowszechnianie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania z usług medycznych.</p> <p>3.1.4. Zwiększanie dostępności pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu czy środków odurzających poprzez udostępnienie oferty funkcjonowania placówek leczenia uzależnień poza gminą.</p> <p>3.1.5. Wzmoczenie działań służb patrolowych policji oraz kontroli prowadzonych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.</p> <p>3.1.6. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.</p>
Okres realizacji	2020-2028 (działania ciągłe)
Podmioty odpowiedzialne	Władze gminy Chodów: Rada Gminy, Wójt, jednostki organizacyjne: Urząd Gminy, GOPS, placówki oświatowe.
Partnerzy w realizacji	Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, szkoły ponadgimnazjalne, Powiatowy Szpital w Kole, służba zdrowia, organizacje pozarządowe i inne podmioty ekonomii społecznej, organizacje kościelne, media lokalne oraz placówki leczenia uzależnień.
Cel strategiczny	<b>4. Zwiększenie możliwości sprawnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością i ich rodzin w życiu społecznym</b>
Cele operacyjne	<p>4.1. Zwiększenie rozmiaru działań profilaktycznych w zakresie umiejętności poradzenia sobie z niepełnosprawnością.</p> <p>4.2. Minimalizowanie skutków niepełnosprawności poprzez tworzenie odpowiednich warunków aktywności zawodowej dla osób nimi dotkniętych.</p> <p>4.3. Zwiększenie integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym.</p>
Kierunki działań	<p>4.1.1. Ułatwianie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej, placówek rehabilitacyjnych oraz punktów wypożyczania sprzętu ułatwiającego funkcjonowanie osobom z niepełnosprawnością.</p> <p>4.1.2. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.</p> <p>4.1.3. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, np pomocy sąsiedzkiej.</p> <p>4.1.4. Upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach, a także dostępnych programach i formach pomocy.</p>



Okres realizacji	2020-2028 (działania ciągle)
Podmioty odpowiedzialne	Władze gminy Chodów: Rada Gminy, Wójt, jednostki organizacyjne: Urząd Gminy, GOPS, placówki oświatowe.
Partnerzy w realizacji	Środowiskowe Domy Samopomocy, Warsztaty Terapii Zajęciowej, PCPR, PUP, PFRON, organizacje pozarządowe i inne podmioty ekonomii społecznej.

### III.2 Monitorowanie i ewaluacja strategii

Proces monitoringu wdrażania strategii będzie służył identyfikacji osiąganych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w strategii odnoszące się do poszczególnych celów. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Ewaluacja natomiast oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i zadań strategii, rozwiązywanie problemów. Bazuje ona na pięciu kryteriach wiążących się z kierunkami poszukiwań badawczych, które można przedstawić w formie pytań:

- Trafność (odpowiedniość, adekwatność) – pokazuje zgodność celów i metod wdrażania strategii, programu lub projektu z rzeczywistymi potrzebami i problemami społecznymi (np. czy cele Strategii odpowiadają zidentyfikowanym potrzebom? czy wstępnie obrana strategia działań jest spójna wewnętrznie/nadal aktualna?).
- Skuteczność – pozwala ocenić stopień realizacji zakładanych celów i działań, ich zgodność z planem, a także wpływ czynników zewnętrznych (np. w jakim stopniu cele Strategii zostały osiągnięte? jakie były sukcesy, a jakie przeszkody napotkało wdrażanie? czy system wdrażania Strategii był skuteczny?).

- Efektywność (wydajność) – bada relacje między nakładami, kosztami i zasobami a osiągniętymi efektami interwencji (np. czy podobne efekty można było osiągnąć przy wykorzystaniu innych instrumentów? czy podobne efekty można było osiągnąć przy wykorzystaniu niższych nakładów finansowych?).

- Użyteczność – odnosi się do rzeczywistych efektów i ich adekwatności do sytuacji oraz wyzwań społeczno-ekonomicznych w trakcie lub po zakończeniu realizacji Strategii (np. czy strategia przyczyniła się do rozwiązania lub zminimalizowania zdiagnozowanych problemów? czy zrealizowane w jej ramach inicjatywy pobudziły kolejne przedsięwzięcia? czy osiągnięte efekty nie zostały uzyskane kosztem pogorszenia sytuacji osób i instytucji nie objętych strategią?).

- Trwałość – obejmuje pytania o ciągłość efektów interwencji, przede wszystkim pozytywnych, w perspektywie średnio- i długookresowej (np. czy efekty Strategii są trwałe, długookresowe? czy są odczuwalne po zakończeniu jej realizacji?).

Poprawnie przeprowadzona ewaluacja nie może odnosić się do wszystkich wskazanych aspektów realizacyjnych strategii rozwiązywania problemów społecznych (z uwagi na zbyt szeroki zakres dokumentu). Należy skoncentrować się na wybranym zakresie wdrażania Strategii, szczególnie istotnym dla władz samorządu gminy Chodów, jednostek organizacyjnych oraz partnerów lokalnych.

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chodów na lata 2020-2028 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chodowie. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Ze względu na długoletni charakter strategii nie jest możliwe dokładne określenie nakładów finansowych potrzebnych na realizację zapisanych w niej celów.

Przygotowany zestaw wskaźników monitorujących ma charakter otwarty, co oznacza, że sukcesywnie w miarę wdrażania strategii, może on ulegać modyfikacjom, poszerzeniom o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

### **Cel strategiczny 1.:**

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem ze wskazaniem okoliczności wynikających z Ustawy o pomocy społecznej,
- liczba osób i rodzin objętych wsparciem w postaci świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej, oraz podmiotów gospodarczych,
- liczba nowych inwestorów.

### **Cel strategiczny 2.:**

- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba uczniów objętych stypendiami socjalnymi i zasiłkami szkolnymi,
- liczba osób, które skorzystały ze wsparcia - według rodzajów działań,
- liczba zatrudnionych pracowników socjalnych,
- liczba rodzin i osób w rodzinach objęta wsparciem pracownika socjalnego.

### **Cel strategiczny 3.:**

- liczba inicjatyw upowszechniających wiedzę na temat zjawiska uzależnień, przemocy w rodzinie oraz bezpieczeństwa publicznego,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba osób objętych pomocą psychologiczną, terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba interwencji policji związanych z łamaniem przepisów z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii,
- liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach, warsztatach i wizytach studyjnych,

- liczba sporządzonych Niebieskich Kart,
- liczba pracowników pomocy społecznej zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi.

#### Cel strategiczny 4.:

- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością, korzystających z różnorodnych form aktywności społecznej i edukacyjnej,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba seniorów i osób niepełnosprawnych objętych pomocą społeczną,
- liczba rodzin, którym wydano Kartę Dużej Rodziny,
- liczba osób i rodzin, którym przyznano świadczenia pieniężne,
- liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba osób z gminy korzystających z ośrodków wsparcia dziennego poza gminą,
- liczba osób z gminy objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej,
- liczba pracowników służb społecznych zajmujących się wsparciem osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

## ZAŁĄCZNIK:

Ankieta - problematyka społeczna

### SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Instytucje wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy ..... 27

#### Wykresy:

Wykres 1. Standardy życia w gminie ..... 27

Wykres 2. Kluczowe dla społeczeństwa problemy społecznego ..... 28

Wykres 3. Skala bezrobocia w gminie ..... 29

Wykres 4. Ocena występowania różnych form uzależnień ..... 30

Wykres 5. Przyczyny występowania uzależnień wśród mieszkańców gminy ..... 31

Wykres 6. Ocena znajomości występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy ..... 31

Wykres 7. Rodzaje form mających wpływ na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie ..... 32

Wykres 8. Okoliczności utrudniające sprawne funkcjonowanie osób starszych 33

Wykres 9. Działania zmierzające do poprawy życia osób starszych z terenu gminy ..... 34

Wykres 10. Rodzaje skuteczności działań mających wpływ na rozwiązanie problemów uzależnień w rodzinie ..... 35

Wykres 11. Opinia co do poczucia bezpieczeństwa jako mieszkańca gminy ..... 36

Wykres 12. Opinia o działaniach angażujących społeczność lokalną do wspólnego rozwiązywania problemów ..... 37

## A N K I E T A

W związku z przystąpieniem do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2020 - 2028 prosimy o wypełnienie poniższej ankiety.

1. Uplasowanie zdaniem Pani/Pana standardów życia w gminie?

- opieka zdrowotna
- mieszkalnictwo
- bezpieczeństwo publiczne
- dostęp do kultury i rozrywki
- lokalny rynek pracy
- wychowanie przedszkolne
- szkolnictwo podstawowe
- pomoc społeczna
- dostęp i stan infrastruktury drogowej

2. Jakie problemy społeczne na terenie gminy uważa Pani/Pan za kluczowe?

- bezrobocie
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- ubóstwo
- rozpad więzi rodzinnych
- alkoholizm
- narkomania
- długotrwała lub ciężka choroba
- niepełnosprawność
- problem starzenia się środowiska

3. Jak ocenia Pani/Pan skalę bezrobocia w gminie?

- wysoko
- przeciętnie
- nisko
- trudno powiedzieć

4. Czy w Pani/Pana ocenie wśród mieszkańców gminy mają miejsce różne formy uzależnień?

- tak
- nie
- trudno powiedzieć

5. Jakie mogą być Pani/Pana zdaniem przyczyny występowania uzależnień wśród mieszkańców gminy?

- niezaradność życiowa
- łatwy dostęp do środków odurzających
- utrata pracy i bezrobocie
- skłonność do popadania w nałogi
- konflikty w rodzinie

6. Czy spotkał(a) się Pan/Pani ze zjawiskiem przemocy w rodzinie wśród rodzin z terenu gminy?

- tak
- nie
- trudno powiedzieć



7. Co Pani/Pana zdaniem mogłoby wpłynąć na daleko idące formy przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

- profilaktyka w zakresie agresji i przemocy wśród dzieci, młodzieży i dorosłych
- uczestnictwo w grupach wsparcia
- szeroko pojęte poradnictwo
- udział w programach i kampaniach społecznych dotyczących zjawiska przemocy
- zapewnienie miejsc w ośrodkach wsparcia dla osób doznających przemocy
- zapewnienie bezpieczeństwa poprzez odizolowanie osób stosujących przemoc od rodziny

8. Jakie są najczęściej spotykane okoliczności utrudniające sprawne funkcjonowanie osób starszych?

- choroby wieku podeszłego
- brak wsparcia ze strony najbliższej rodziny
- ubóstwo
- niepełnosprawność
- samotność
- bariery architektoniczne
- ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów

9. Jakie Pani/Pana zdaniem należałoby podjąć działania w celu poprawy życia osób starszych z terenu gminy?

- podejmowanie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych
- przeciwdziałanie społecznej bierności
- wzmocnienie pomocy niematerialnej (doradztwo, pomoc prawna)
- podejmowanie działań w kierunku wymiany doświadczeń międzypokoleniowych

10. Jakie Pani/Pana zdaniem są najbardziej skuteczne działania mające wpływ na rozwiązywanie problemów uzależnień w rodzinie?

- skuteczne egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym
- szerzenie oświaty w zakresie uzależnień wśród dzieci, młodzieży i dorosłych
- zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego
- zapewnienie w szkole pomocy pedagoga i psychologa
- udzielanie wsparcia ( w tym również prawnego)

11. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie będąc mieszkańcem gminy?

- tak
- nie
- trudno powiedzieć

12. Czy jest Pani/Pan za prowadzeniem działań angażujących społeczność lokalną do wspólnego rozwiązywania problemów?

- tak
- nie
- trudno powiedzieć

METRYCZKA

- Kobieta\*
- Mężczyzna\*

\* niewłaściwe skreślić

Wiek .....

Dziękujemy za wypełnienie i oddanie ankiety oraz poświęcony czas.